

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2024-2025

Anul de studiu I / Semestrul 2

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Istorie, Litere și Științe ale Educației
1.3. Departamentul	Istorie, Arheologie și Patrimoniu
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii/calificari COR/grupă de bază ESCO*	ISTORIE/ istoric (COR 263302), istoriograf (COR 263303); politolog (COR 263304)/ 2633 - Filozofi, istorici și specialiști în științe politice; 2310 - Profesori universitari și asimilați/ Acces în ciclul de masterat

* conform Planului de învățământ

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Istoriografie generală			2.2. Cod disciplină	I.1203		
2.3. Titularul activității de curs	Prof. univ. dr. Daniel Dumitran						
2.4. Titularul activității de seminar / laborator							
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	2	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
a. Studii după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					25
b. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
c. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
d. Tutoriat					
e. Examinări					3
f. Alte activități universitare (vizite de studiu, consultații proiecte, etc.)					

3.7 Total ore studiu individual (a+b+c)	55
3.8 Total ore activități universitare (d+e+f+3.4)	45
3.9 Total ore pe semestru (3.7+3.8)	100
3.10 Numărul de credite**	4

* 1 credit = 25 ore

**Se recomandă ca 3.7 să fie mai mare sau egal cu 3.8

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu videoproiector
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sală dotată cu videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

Competențe/rezultate ale învățării	<p>C4. Comunică constatări științifice - împărtășește cu publicul larg constatările și entuziasmul recent în domeniul științei, sporește cunoștințele, aprecierea și înțelegerea științei de către public, promovează utilizarea rezultatelor științifice în formarea de opinii.</p> <p>C5. Prezintă rezultatele analizelor - elaborează documente de cercetare sau susține prezentări pentru a raporta rezultatele unui proiect de cercetare și analiză desfășurat, indicând procedurile de analiză și metodele care au condus la rezultatele respective, precum și posibile interpretări ale rezultatelor.</p>
------------------------------------	--

	C7. Face cercetare genealogică - stabilește istoria unei familii și arborele genealogic, studiind bazele de date genealogice existente, desfășurând interviuri și efectuând studii calitative asupra surselor fiabile. C9. Evaluează activități de cercetare - evaluează progresele, impactul și rezultatele colegilor cercetători.
Competențe transversale	

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Introducerea studenților în modalitatea de cercetare a trecutului prin utilizarea diferitelor tipuri de surse istorice. Înțelegerea fenomenului lărgirii treptate a domeniului istoriei, care a condus la diversificarea problematicii și a tipurilor de surse istorice.
7.2 Obiectivele specifice	Însușirea principalelor concepte privind metodele de cercetare a istoriei, în perspectivă diacronică. Prezentarea evoluției scrisului și a gândirii istorice din Antichitate până în contemporaneitate, cu accent deosebit asupra direcțiilor și personalităților care au contribuit la aprofundarea cunoașterii domeniului. Familiarizarea cu practicile de interpretare a textelor istorice.

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
C1. Introducere 1.1. Obiectul și importanța disciplinei 1.2. Repere esențiale privind evoluția scrisului și a gândirii istorice 1.3. Dezbateri contemporane	Prelegere, discuții	2 ore fizice
C2. Prolog la o istorie a istoriografiei 2.1. Preocupări istorice în Egiptul antic 2.2. Preocupări istorice în lumea asiro-babiloniană și hittită 2.3. Preocupări istorice la vechii evrei	Prelegere, discuții	2 ore fizice
C3. Istoriografia în Grecia antică 3.1. De la mit la istorie 3.2. Marele secol: Herodot și Thucydides 3.3. Epoca elenistică	Prelegere, discuții	2 ore fizice
C4. Istoriografia latină 4.1. Începuturile. Genurile istoriografiei latine 4.2. Istoriografia Romei imperiale: Sallustius, Titus Livius, Tacitus 4.3. Istoriografia latină în perioada Antichității târzii	Prelegere, discuții	2 ore fizice
C5. Istoriografia creștină 5.1. Noua concepție asupra istoriei și noile genuri istorice. Evoluția istoriografiei ecleziastice 5.2. Sfântul Augustin 5.3. Inițiatorii: Gregoire de Tours, Beda Venerabilul, Paul Diaconul	Prelegere, discuții	2 ore fizice
C6. Istoriografia Evului Mediu 6.1. Evoluția genurilor: anale, cronici, istorii 6.2. Istoriografia cruciadelor. Istoria cavalerescă 6.3. Istoriografia bizantină. Istoriografia arabă	Prelegere, discuții	2 ore fizice
C7. Istoriografia Renașterii 7.1. Renaștere și Umanism 7.2. De la cronică la istoria umanistă 7.3. Apogeul istoriografiei umaniste în Italia: Niccolo Machiavelli și Francesco Guicciardini. Difuzarea europeană a istoriei umaniste	Prelegere, discuții	2 ore fizice
C8. Istoriografia Europei clasice 8.1. Istoriografia umanismului târziu 8.2. Ascensiunea istoriografiei laice 8.3. Nașterea erudiției. Școala erudiției colective	Prelegere, discuții	2 ore fizice
C9. Istoriografia Secolului Luminilor 9.1. Începuturi sub erudiției și al spiritului critic. Preiluminismul 9.2. Istoria filosofică în Franța, Anglia și America 9.3. Istoriografia Luminilor în Italia și Germania. Școala de la Göttingen	Prelegere, discuții	2 ore fizice
C10. Istoriografia romantică 10.1. Școala istorică a dreptului și începuturile istorismului german. Leopold von Ranke 10.2. Istoria sub semnul ideii de națiune 10.3. Istoria sub semnul Revoluției și al Restaurației	Prelegere, discuții	2 ore fizice
C11. Istoriografia pozitivistă 11.1. Auguste Comte și filosofia pozitivă 11.2. Răspunsul istoricilor. Franța, Anglia și Germania 11.3. Karl Marx și fundamentarea istoriei economice	Prelegere, discuții	2 ore fizice
C12. Istoriografia critică 12.1. Instituționalizarea cercetării istorice	Prelegere, discuții	2 ore fizice

12.2. Gabriel Monod și <i>Revue Historique</i>		
12.3. Revistele istorice în Germania și Anglia. Alte manifestări europene		
C13. Evoluția istoriografiei între cele două războaie mondiale	Prelegere, discuții	2 ore fizice
13.1. Un nou context istoric		
13.2. Inițiatorul Henri Berr		
13.3. Lucien Febvre, Marc Bloch și revista <i>Annales</i> . Alte orientări istoriografice		
C14. Perspectivă asupra istoriografiei contemporane	Prelegere, discuții	2 ore fizice
14.1. Transformări în istoriografiile occidentale. Cazul francez și cazul german		
14.2. Istoriografiile marxiste		
14.3. Orientări în istoriografia recentă		
Bibliografie generală obligatorie		
<p>a. Sinteze</p> <p>b. Bloch, Marc, <i>Pledoarie pentru istorie</i>, Cluj-Napoca, Tribuna, 2007.</p> <p>c. Boia, Lucian, <i>Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr și ficțiune</i>, București, Humanitas, 1998.</p> <p>d. Breisach, Ernst, <i>Historiography. Ancient, Medieval, and Modern</i>, Third Edition, Chicago & London, The University of Chicago Press, 2007.</p> <p>e. Carbonell, Charles-Olivier, <i>Istoriografia</i>, București, Grafoart, 2006.</p> <p>f. Djuvara, Neagu, <i>Există istorie adevărată? Despre „relativitatea generală” a istoriei. Eseu de epistemologie</i>, București, Humanitas, 2004.</p> <p>g. Dumitran, Daniel, <i>Istoriografie generală – note de curs</i> (format electronic la Biblioteca Universității – Sala multimedia).</p> <p>h. Lambert, Peter and Phillip Schofield, <i>Making History. An introduction to the History and Practices of a Discipline</i>, London and New York, Routledge, 2004.</p> <p>i. Teodor, Pompiliu, <i>Introducere în istoria istoriografiei universale</i>, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2000.</p> <p>j. Veyne, Paul, <i>Cum se scrie istoria</i>, București, Meridiane, 1999.</p> <p>b. Resurse internet</p> <p>k. <i>Eurodocs: Online Sources for European History. Selected Transcriptions, Facsimiles and Translations</i> (http://eudocs.lib.byu.edu/index.php/Main_Page).</p> <p>l. <i>Internet History Sourcebook Project</i> (http://www.fordham.edu/Halsall/index.asp).</p> <p>m. <i>Perseus Collection. Greek and Roman Materials</i> (http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection?collection=Perseus:collection:Greco-Roman).</p>		
8.2. Seminar-laborator		
S1. Seminar introductiv: obiectul istoriei; istorie și istoriografie	Dezbateri	2 ore fizice
1.1. Obiectul istoriei istoriografiei		
1.2. Evoluția scrisului istoric și raporturile sale interdisciplinare		
1.3. Dezbateri contemporane despre statutul istoriei		
S2. Istoriografia clasică greacă : Herodot, Thucydides, Polybios	Dezbateri; analiză de text	2 ore fizice
2.1. Reflectarea războiului în opera lui Herodot ca o confruntare între civilizații		
2.2. Impactul războiului asupra societății reflectat în opera lui Thucydides		
2.3. Declinul lumii elenice și ascensiunea Romei reflectate în opera lui Polybios		
S3. Istoriografia Romei antice. Caius Sallustius Crispus. Titus Livius. Cornelius Tacitus	Dezbateri; analiză de text	2 ore fizice
3.1. Portretul și discursul în scrisul istoric al lui Sallustius		
3.2. Istoria romană între legendă și realitate reflectată în opera lui Titus Livius		
3.3. Decadența societății romane reflectată în opera lui Tacitus		
S4. Istoriografia medievală. Studii de caz	Dezbateri; analiză de text	2 ore fizice
6.1. Eginhard		
6.2. Paul Diaconul		
6.3. Venerabilul Beda și Grégoire de Tours		
S5. Istoriografia umanistă în Italia. Niccolo Machiavelli și Francesco Guicciardini	Dezbateri; analiză de text	2 ore fizice
7.1. Geneza istoriografiei umaniste		
7.2. Acțiune politică și concepție istorică la Niccolo Machiavelli		
7.3. Acțiune politică și concepție istorică la Francesco Guicciardini		
S6. Orientări în istoriografia iluministă	Dezbateri; analiză de text	2 ore fizice
8.1. Preiluminismul și geneza istoriografiei iluministe		
8.2. Istoriografia iluministă în Franța. Montesquieu și Voltaire		
8.3. La frontiera iluminismului. Jean Jacques Rousseau și Giambattista Vico		
S7. Istoriografia romantică în contextul metamorfozelor sociale	Dezbateri; analiză de text	2 ore fizice
9.1. Revoluția din Franța în dezbaterile istoriografice		
9.2. Istoriografia romantică în Franța		
9.3. Constituirea criticismului istoric. Leopold von Ranke		
Bibliografie selectivă		
<p>a. Lucrări</p> <p>1. Almaș Dumitru, A. Banciu, <i>Voltaire istoric</i>, București, 1994.</p> <p>2. Boucher, David, Paul Kelly, <i>Mari gânditori politici. De la Socrate până astăzi</i>, București, ALL, 2008.</p>		

3. Burke, Peter, *Renașterea europeană. Centre și periferii*, Iași, Polirom, 2005.
4. Cassirer, Ernst, *Filosofia Luminilor*, Pitești, Paralela 45, 2003.
5. Chartier, Roger, *Originile culturale ale revoluției franceze*, Timișoara, 1998.
6. Chatelet, François, *La naissance de l'histoire. La formation de la pensée historique en Grèce*, Paris, 1962.
7. Chaunu Pierre, *Civilizația Europei în secolul Luminilor*, vol. I-II, București, Meridiane, 1986.
8. Cizek, Eugen, *Istoria în Roma antică (Teoria și poetica genului)*, București, Teora, 1998.
9. Delumeau, Jean, *Civilizația Renașterii*, vol. I-II, București, 1995.
10. Furet, François, *Reflecții asupra Revoluției franceze*, București, Humanitas, 1992.
11. Grimal, Pierre, *Tacit*, București, Teora, 2000.
12. Guenée, Bernard, *Histoire et culture historique dans l'Occident médiéval*, Paris, Aubier Montaigne, 1980.
13. Hazard, Paul, *Criza conștiinței europene. 1680-1715*, București, Univers, 1973; Humanitas, 2007.
14. Hazard, Paul, *Gândirea europeană în secolul al XVIII-lea. De la Montesquieu la Lessing*, București, 1981.
15. Im Hof, Ulrich, *Europa Luminilor*, Iași, Polirom, 2003.
16. Nordalm, Jens (Hg.), *Historismus im 19. Jahrhundert. Geschichtsschreibung von Niebuhr bis Meinecke*, Stuttgart, Reclam, 2006.
17. Outram, Dorinda, *Panorama Iluminismului*, București, ALL, 2008.
18. Sirinelli, Jean, *Urmașii lui Alexandru cel Mare. Literatura și gândirea greacă 334 î.Chr. – 529 d.Chr.*, București, Teora, 2000.
19. Wolff, Larry, *Inventarea Europei de Est. Harta civilizației în epoca Luminilor*, București, Humanitas, 2000.

b. Texte

1. Bede le Venerable, *Histoire ecclésiastique du peuple anglais*, Paris, CERF, 2005, tome I-II, livres 1-4.
2. Burke, Edmund, *Reflecții asupra Revoluției din Franța și asupra activităților anumitor societăți din Londra cu privire la acest eveniment. În forma unei scrisori care urma să fie trimisă mai întâi unui tânăr, la Paris*, București, Nemira, 2000.
3. Eginhard, *Vita Karoli Magni/Viața lui Carol cel Mare*, ediție îngrijită de Anca Crivăț, editura Vreimea, București, 2001.
4. Grégoire de Tours, *Histoire des Francs*. Tome I-II, Société d'édition „Les belles lettres”, Paris, 1963-1965.
5. Guizot, François, *Istoria civilizației în Europa de la căderea Imperiului roman până la Revoluția franceză*, Humanitas, București, 2000.
6. Herodot, *Istorie*, ediție de A. Piatkowski, vol. I-II, București, 1961-1964; vol. I-II (cărțile 1-2), București, 1998.
7. Machiavelli, Niccolo, *Principele*, ediție bilingvă de Nina Façon, revăzută și adnotată de Monica Fekete. București, Humanitas, 2006; ed. de Nina Façon, București, 1960.
8. Machiavelli, Niccolo, *Istoriile florentine*, ediție de Nina Façon, București, 1968.
9. Michelet, Jules, *Scrieri alese I. Istoria Franței II. Istoria revoluției*, ediție de Angela Cismaș și Marin Bucur, vol. I-II, BPT, București, 1973; vol. I-II, BPT, București, 2007.
10. Montesquieu, *Despre spiritul legilor*, vol. I-III, București, 1964-1970.
11. Paulus Diaconus, *Istoria longobarzilor*, Iași, Polirom, 2011.
12. Polybios, *Istorie*, vol. I, ediție de V. Popescu, București, 1966; vol. II-III, ediție de Adelina Piatkowski, București, 1988, 1995.
13. Quinet, Edgar, *Opere alese*, ediție de Angela Cismaș, vol. I-II, București, 1983.
14. Rousseau, Jean Jacques, *Contractul social*, București, 1957.
15. Tacitus, Publius Cornelius, *Opere*, vol. I-II, ediție de N. Lascu, București, 1958, 1963; vol. III, ediție de N.I. Barbu, București, 1964.
16. Tacitus, Publius Cornelius, *Istorie*, ediție de Gh. Ceașescu, București, 1992.
17. Thucydides, *Războiul peloponesiac*, ediție de N.I. Barbu, București, 1966.
18. Titus Livius, *De la fundarea Romei (Ab Urbe condita)*, vol. I-V, ediție de Toma Vasilescu și Paul H. Popescu, București, 1959-1963.
19. Tocqueville, Alexis de, *Vechiul Regim și Revoluția*, București, Nemira, 2000.
20. Vico, Giambattista, *Principiile unei științe noi cu privire la natura comună a națiunilor*, ediție de Nina Façon, București, 1972.

Voltaire, *Secolul lui Ludovic al XIV-lea*, București, 1983.

* teme de curs și seminar/laborator trebuie să acopere în întregime obiectivele specifice formulate la secțiunea 7.2.

* teme abordate la curs și cele de la seminar pot fi proiectate atât în relație de complementaritate, cât și/sau în relație de aprofundare a tematicii.

* este recomandabil ca elaborarea fișei disciplinei să fie făcută în echipă de către titularul de curs și cel de seminar/laborator, eventual de către toți titularii aceleiași discipline, acolo unde mai multe persoane predau aceiași disciplină.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Studiul aprofundat al evoluției gândirii istorice le poate oferi studenților instrumentele de analiză a surselor edite și capacitatea de înțelegere a contextelor istorice.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea adecvată a conținuturilor	Orală: conversație și expunere liberă	40%
	Parcurgerea bibliografiei		20%
10.5 Seminar/laborator	Frecvență		10%
	Participarea la dezbateri	Practică: referat	30%

10.6 Standard minim de performanță: pentru promovarea disciplinei este necesară obținerea notei 5. Demonstrarea competențelor în: Regăsirea informației edite despre trecutul istoric; stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor; prezentarea orală și scrisă, în limba română, a cunoștințelor de specialitate.

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

12.09.2024

Data avizării în departament
17.09.2024

Semnătura directorului de departament

Anexă la Fișa disciplinei (facultativă)

ANEXĂ LA FIȘA DISCIPLINEI

b. Evaluare – mărire de notă

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs			
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
Participarea la 50% din activitățile didactice și însușirea conceptelor de bază.*			
Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar	

c. Evaluare – restanță

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Examen	Lucrare scrisă	50%
10.5 Seminar/laborator	Referate, eseuri, proiecte etc.	Prezentare la seminar	50%
10.6 Standard minim de performanță			
Participarea la 50% din activitățile didactice și însușirea conceptelor de bază.**,**			
Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar	

*Formulare orientativă

**Dacă disciplina are prevăzute ore de laborator trebuie prevăzute modalitățile de recuperare a acestora.